

emcdda.europa.eu

TEADAANNE

Wolfgang Götz, Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse direktor

*2008. aasta aruanne: uimastiprobleemide olukord Euroopas
avaldamise puhul*

Mitte avaldada enne: 06.11.2008 kell 10:00 Kesk-Euroopa aja järgi

Analüüs sellest, mida me teame käesolevast narkoolukorrast on teadliku, produktiivse ja põhjendatud arutelu peamine eeltingimus. Selle kaudu rajatakse arvamused faktidele ning isikud, kes peavad tegema keerulisi poliitilisi valikuid, mõistavad selgelt olemasolevaid võimalusi ja nende kasulikkust. Sellel põhinebki 2008. aasta aruanne: uimastiprobleemide olukorrast Euroopas, mida meil on hea meel täna Brüsselis esitleda.

Eelmisel aastal mõeldi nii Euroopas kui ka rahvusvahelisel tasandil erakordselt põhjalikult järele selle üle, millised on olnud narkopoliitika senised arengud ja millises suunas tuleks edasi liikuda. Seirekeskus osales aktiivselt mõlemal tasandil. Eelkõige toetati Euroopa Komisjoni tehniliselt nii praeguse Euroopa Liidu narkootikumidealase tegevuskava (2005–08) hindamisel kui ka seniste edusammude läbivaatamisel seoses ÜRO Peaassamblee 1998. aastal peetud maailma narkoprobleeme käsitleval eriistungjärgul (UNGASS) ⁽¹⁾ kindlaks määratud eesmärkidega.

On hea meel märkida, et rahvusvaheliste standardite järgi paistab Euroopa maailmas silma kõige enam arenenud seiresuutlikkusega. Sellegipoolest oleme endiselt pühendunud kättesaadavate andmete kvaliteedi ja asjakohasuse pidevale parandamisele, et aidata kaasa paremale poliitikakujundamisele ja praktilisele tegevusele kogu Euroopa Liidus.

Täna esitletav aruanne näitab, et kuigi narkootikume tarbitakse enam kui kunagi varem, oleme jõudmas stabiilsemasse etappi. Enamiku tarbimisviiside osas ei ole märgata kasvu, ning mõne puhul näib tarbimine langevat. Näiteks võib amfetamiini ja *ecstasy* tarbimises täheldada üldist stabiilsust või vähenemist. Kõige värskemate andmete põhjal on kindlaid märke kanepitarvitamise stabiliseerumise või vähenemise kohta mõnede riikide noorte seas.

Ravi kättesaadavus, mis on küll endiselt ebapiisav, paraneb Euroopas pidevalt ning on jõudnud tasemele, kus teatud riikides saab enamik heroiinitarbijaid, keda kunagi peeti varjatud rahvastikurühmaks, nüüd üht või teist tüüpi terviseteenust. Alles mõni aasta tagasi oli narkopoliitika arutelude keskseks mureks HIVi nakatumine narkootikumide süstijate seas. Hetkel aga on narkotarbimisega seotud uute nakkusjuhtude osakaal langenud ja langeb edaspidigi.

Samuti on Euroopa tasandil täheldatav suurem ühtsus viisides, kuidas Euroopa Liidu liikmesriigid kõnealust probleemi käsitlevad. Hetkel on 26 Euroopa Liidu liikmesriiki ning Horvaatia, Türgi ja Norra võtnud vastu riikliku narkopoliitika dokumendi (1995. aastal oli see olemas 10 riigis). Dokumendid on järjest enam kooskõlas Euroopa Liidu narkootikumidealase tegevuskavaga. Eelmise aastaga pole võrdset ka riikliku tasandi poliitikakujundamise osas ning hetkel tegelevad ligikaudu pooled (13) Euroopa Liidu liikmesriigid narkopoliitika dokumentide läbivaatamise ja ümbersõnastamisega.

Kuigi tähtis on pöörata tähelepanu edusammudele, peame ometi meeles pidama, et narkoprobleemide dünaamiline olemus toob kaasa püsivaid probleeme ja uusi väljakutseid. Praegu paistab murettekitavalt silma heroiin, kokaiini tarvitamise jätkuv suurenemine,

C-hepatiidi viiruse suur levimus süstijate seas, narkootikumidega seotud surmajuhtumite suur arv ning rohkem teateid sünteetiliste opioidide, nt fentanüüli ebaseadusliku tootmise kohta. Peale selle rõhutatakse aruandes, et narkokuritegude arv on Euroopa Liidu liikmesriikides viie aastaga (2001–06) tõusnud 36 %. Koos aastaaruandega avaldatakse täna ülevaade ⁽²⁾, kus eritählepanu all on narkotarbimise probleemide risk haavatavate noorte seas.

Need probleemid viivad küsimuseni, kui suur on narkoprobleemide kulu Euroopale — praeguse narkoalase poliitilise arutelu põhiteema, mida käsitletakse täna avaldatava aruande eriosades ⁽³⁾. Viimase 12 kuu jooksul on seirekeskus töötanud selle nimel, et määratleda ja testida ühetaolisi vahendid, mis lihtsustavad andmete kogumist avaliku sektori narkootikumidega seotud kulutuste kohta kogu Euroopa Liidus. Kuigi see töö on alles lapsekingades, näitavad meie esimesed hinnangud, et narkoprobleemidega seotud kulutused lähevad keskmisele Euroopa Liidu kodanikule maksma umbes 60 eurot aastas.

Veelgi keerulisem on mõõta narkootikumide tarvitamisega põhjustatud kahju: traagiliselt kaotatud elud, narkootikumidega seotud kuritegude mõju, negatiivne mõju ühiskondadele, kus narkootikume toodetakse või müüakse, ning see, mil määral pidurdab narkootikumidega kaubitsemine ühiskonna arengut ja poliitilist stabiilsust narkootikumide tootmis- ja transiidiriikides. Piisab sellest, kui mõelda murettekitavatele arengutele, mis on tingitud kokaiini transiidist Lääne-Aafrika kaudu, saamaks aimu kahjust, mida see probleem endaga kaasa võib tuua.

Peale selle vaatame täna, kuidas toimub Euroopa riikides narkoprobleemide uurimine. Sellise uurimistegevusega kogutakse teavet, mis võimaldab kirjeldada ja mõista ebaseaduslike narkootikumide. Seirekeskuse hiljutises aruandes ⁽⁴⁾ antakse ülevaade narkoalaste teadusuuringute korraldusest Euroopas. Euroopa Komisjon käimasolev uuring sisaldab soovitusi teadmislünkade käsitlemiseks ja teadusuuringute alase koostöö parandamiseks Euroopa tasandil.

Eelmisele aastale vaadatakse tõenäoliselt tagasi kui olulisele pöördepunktile rahvusvahelise narkovastase poliitika ajaloos. Euroopa valmistub tööks Euroopa Liidu uue narkootikumidealase tegevuskavaga (2009–2012) ning seda teadmiselega, et rohkem kui kunagi varem valitseb kindel üksmeel selle suhtes, millises suunas peaksime liikuma, ning et eesootavaid väljakutseid mõistetakse paremini.

Märkused:

⁽¹⁾ ÜRO narkootikumide komisjonis alustati 2008. aasta märtsis 10 aasta arenguülevaadet.

⁽²⁾ Vt valikteema: *Drugs and vulnerable groups of young people*, 6.11.2008.

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽³⁾ Vt ka valikteema: *Towards a better understanding of drug-related public expenditure*, juuli 2008.

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽⁴⁾ Vt ka valikteema: *National drug-related research in Europe*, oktoober 2008.

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

Teave kõikide aastaaruandega seotud materjalide, pressiteadete, teenuste ja sündmuste kohta avaldatakse 6.11.2008 kell 10:00 Kesk-Euroopa aja järgi aadressil:

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>